Nr. [illegible]

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD

VOOR DE

PROVINCIE DRENTHE.

Dingsdag, den 28 September.

De conservateurs der provincie *DRENTHE*, Gelezen eene missive van Z. E. den Minister voor de Nationale Nijverheid en de Kolonien, van den 9 september l.l. Nr. 12,

Brengt hij dezen ter kennis van fabrijkanten, en die het verder mogt aangaan in de provincie, dat het Z. M. behaagt heeft, bij besluit d.d. 28 junij l.l. no. 122 te bepalen, dat in de maand julij 1825, binnen de stad Haarlem, eene tweede algemeene tentoonstelling zal gehouden worden van voortbrengselen der volksvlijt; met verdere informatie, dat daarbij in aanmerking komen, en voor de tentoonstelling geschikt zullen zijn, alle objecten van het fabrijkwezen, welke door den, het gebruik, fraaije bewerking en matige prijzen aanbevelen, zullende de bijzonderheden betrekkelijk de inzending der objecten nader geregeld en bekend gemaakt worden; en geschiedt deze voorloopige bekendmaking, ten einde een ieder des verkiezende, zich daartoe voorbereide, om alzoo, door het vertoonen der bewijzen zijner vlijt, te helpen bevorderen Z. M. oogmerken, de verdeeling en den bloei van het Nederlandsch fabrijkwezen.

Assen, den 13 sept. 1824. G. HOVSTRÉE.

's GRAVENHAGE, den 22 september.

Heden in den vroegen ochtend is Z. M. de Koning weder van zijne zomerreis terugkeerig.

Zijne Excellentie de heer Hoogvliet, luitenant van de Hollandsche indijen, benoemd als inspecteur-generaal van den geneeskundigen dienst bij de land- en zeemagt, in plaats van den overleden heer Heijmans.

BRUSSEL, den 23 september.

— De heer *van der Fosse*, gouverneur der provincie van Henegouwen, is naar Parijs vertrokken, om aan den nederlandschen ambassadeur, den heer *Nagel*, welke belast is met over een tractaat van koophandel tusschen dit land en Frankrijk te onderhandelen, alle inlichtingen mede te deelen, welke hij hem over die zaak zoude kunnen geven, daar hij eene grondige kennis heeft der twee zuidelijke grens-provincien, welke hij beide heeft geadministreerd en tevens belang in de handels-betrekkingen der overige [illegible]

— Men zegt, dat de ambtenaren, welke het gouvernement naar Brussel zullen volgen, niet voor den 8 october den Haag zullen verlaten, en dat de werkzaamheden der ministeriele departementen te Brussel den 15 den aanvang zullen nemen.

— De eerste vergadering van den raad van State zoude alhier hebben op den 12den october.

— Men gelooft, dat de aanstaande zitting der Staten-Generaal, welke den 15 october te Brussel zal worden geopend, zeer belangrijk zal zijn. Men verwacht, dat aan Hun E. M. onder andere ontwerpen van wet, ook dat, betrekkelijk de organisatie der schutterijen, op een eenvormigen voet over het geheele koningrijk, zal worden aangeboden.

AMSTERDAM, den 20 september.

Werd deze stad, nu twee jaren geleden, door een noodlottigen brand der Lutherscbe Nieuwe kerk, van een harer sierlijkste gebouwen beroofd, wij kunnen, thans met genoegen mededeelen, dit verlies reeds in zoo verre hersteld te zien, dat het prachtige nagenoeg en deszelfs lantaarn, [illegible] derzelver voornaamste deelen [illegible] gebragt en opgezet zijn, welke hoopt men het gebouw geheel voltooid en nog prachtiger dan te voren te aanschouwen.

HAMBURG, den 17 september.

Z. M. de Koning van Denemarken heeft, volgens berigten van Koppenhagen van den 14 dezer, wederom, voor het volgende jaar, bepaald, dat, ter

te-gemoetkoming van de schatpligtigen, de belastingen, in granen in plaats van in geld, kunnen voldaan worden.

FRANKRIJK, den 19 october.

Bij een rusch-keizerlijk manifest van den 27 augustus is, tot aanvulling van het leger te land en ter zee, eene ligting van 2 over elke 500 zielen in het gansche rijk bevolen. Aan den bloed-en militaire kolonien moet het toegeschreven worden, dat zulks in de laatste drie jaren niet noodig geweest is.

— Van Konstantinopel heeft men berigt, van den 23den augustus, volgens hetwelk *Omer-Vrione*, pacha van Janina, door de Porte, ten gevolge zijner openlijke wederspannigheid, is vogelvrij verklaard. Men beschouwt deze gebeurtenis als zeer gelukkig voor de Grieken, daar het hun tijd geeft, om adem te halen en nieuwe krachten tot den strijd te verzamelen.

— Uit Triest meldt men op den 6 september, dat aldaar een schip in 24 dagen van Smirna was aangekomen, en dat Samos op den 12 augustus nog in het bezit der Grieken was. De Kapitein-Pacha bleef zich steeds in die wateren ophouden. Hij had Mitylene den 9den verlaten, en zich den 11den bij Samos vertoond. Daar was alles onder de wapenen en de centrale regering had de inwoners hulp beloofd. De krachten van [illegible] den Turkschen admiraal, zijn zeker wel te gering, om eene landing der Turken op dat eiland te verhinderen, maar Samos zelve is in goeden staat van verdediging.

Men is zeer verlangend om tijding te ontvangen van den admiraal *Canaris*, die de egyptische vloot moet in het oog houden.

MADRID, den 11 september.

Laatste brieven uit Lissabon zeggen, dat de Koning order heeft gegeven, om de Brazilianen, die in Portugal krijgsgevangen gehouden worden, naar hun vaderland te doen terug keeren en dat het schip *Maria* er dien ten gevolge, op den 19 augustus, 162, welke nog van 500 overgebleven waren, aan boord heeft genomen. Elk Braziliaan, militair of niet, mag vertrekken of blijven, naar hij verkiest. Deze zachtmoedigheid is een goed voorteeken voor de ophanden zijnde vriendschappelijke schikkingen tusschen de twee landen.

— In den tegenwoordigen toestand van Spanje, in hetwelk de handel, als het ware, verdwenen is, hier en daar eene groote wanorde en regeringloosheid heerscht en eene bijna voorbeeldeloze droogte de voortbrengselen van den grond uitermate benadeelt, is het niet vreemd, dat het platte land door een aantal benden onveilig wordt gemaakt. Twee derzelve hebben zich in den omtrek dezer hoofdstad laten zien; maar schijnen zich thans om de staatkunde, dan wel om roof en plundering te bekommeren.

PARIJS, den 20 september.

Het blijkt uit alle de antwoorden, welke Z. M. gegeven heeft op de aanspraken, hem door de verschillende ambtenaren bij zijne eerste audientie op St. Cloud gedaan, dat het voornemens is het zelfde plan van bestuur te volgen, als Hoogstdeszelfs overleden broeder had aangenomen.

Men gelooft niet, dat het Ministerie veel verandering, door de nieuwe regering, zal ondergaan. Het staat, naar men denkt, steviger dan ooit, en vooral de heer *de Villèle* [illegible] eenen eersten minister uitoefent; deze zag, reeds voorlang, den slag dreigen, welke nu gevallen is, en heeft zich dus in tijds daartegen gewapend. Toen hij in het Ministerie kwam was *Monsieur*, thans *Karel X.*, van de staatszaken verwijderd en had daaraan volstrekt geen deel. Maar het eerste, dat de heer *de Villèle* deed, was koning *Lodewijk XVIII* over te halen, om *Monsieur* bij de gewigtige beraadslagingen te doen medewerken. Hij kende in de staatszaken even zoo zeer hem, wien hij als spoedigen opvolger der kroon aanmerkte, als den Koning zelven. *Monsieur* is hem voor dit gedrag zeer dankbaar en heeft meermalen gezegd, *dat hij het nooit zou vergeten.*

Men meent echter te weten, dat, op voordragt van den heer *de Villèle* zelve, de prins *de Polignac*, thans ambassadeur te Londen, tot het ministerie van binnenlandsche zaken zal geroepen worden.

— Men heeft reden, om de meeste verhalen van des Konings laatste oogenblikken, zoo als die door de dagbladen medegedeeld worden, te wantrouwen. De volgende bijzonderheden zijn met de waarheid overeenkomstig:

De Koning heeft in de daad, gedurende zijn langzaam sterven, en de dagen, welke zijnen dood voorafgingen, bijzonder veel moed, onderwerping en grootheid van ziel getoond. Dit is te verdienstelijker, daar hij, door zijn langdurig lijden, gemelijk was geworden en dikwijls in ongeduld losbarste, zoodat men verwachtte, dat dit met het toenemen der folteringen ook toenemen zou.

Hij behield zijne verstandsvermogens volkomen tot het einde toe, en sprak met goedertierenheid tot elk, die hem naderde, hoewel hij geene tegenspraak lijden kon. Hij beklaagde zich over de etiquette, waardoor hij dikwijls, zelfs in zijne pijnlijkste oogenblikken, naar hulp wachten moest.

De ziekte was schrikkelijk. De beenen waren in een volkomen staat van bederf overgegaan; op de voeten waren uitwassen als sponcs; de pijn werd

in den buik en de maag geleden. Sedert meer dan twee maanden had de Koning zijn hoofd niet kunnen ophouden. Zijne lende was bijna lam en de spieren van den ruggegraad hadden derzelver kracht verloren; de maag had wel verteerd, maar staakte hare werkzaamheden zoodra zij door het nederhangen van het bovenlijf gedrukt werd. De heer *Portal*, 's Konings eerste geneesheer, zeide, dat Z. M. nog vele jaren kon regeren, als hij te bed liggende wilde eten en leven. „Hoe zoude ik te bed kunnen regeren?" zeide de Koning.

De Koning, die thans den franschen troon bekleedt, is de zes-en-dertigste Koning van het stamhuis der *Capets*, en de acht-en-dertigste, indien men daarbij telt de Koningen *Eudes* en *Robert*, den grootvader en oom van *Hugues Capet*, die tot het tweede geslacht behooren en sedert de komst tot den troon van den stichter der derde Dijnastie, tot die van den tegenwoordigen Koning, zijn er 837 jaren verloopen.

Sedert 1574 heeft Frankrijk geenen Koning gehad van den naam van *Karel*; te rekenen van de troonsbeklimming van *Lodewijk XIII*, hebben alle Koningen den naam van *Lodewijk* gevoerd.

De hertog van Angoulême, de eenige zoon en erfgenaam van *Karel X*, heeft den titel van Dauphin aangenomen en zijne gemalin die van Dauphine; zijnde deze de eerste eigen dochter van een Koning van Frankrijk, welke dien titel gedragen heeft.

— Van Bajonne schrijft men, dat reeds eenige fransche troepen over de Bidassoa getrokken zijn, om de bezettings-armee in Spanje te gaan versterken; zij zullen door verscheiden regementen gevolgd worden; ook heeft men naar Kadix drie compagnien artillerie en eene groote hoeveelheid buskruid en allerlei ammunitie gezonden.

MENGELWERK.

[*Het vervolg van nommer 76.*]

„*De derde dag.* — Men behandele de zieke gelijk de tweede dag. Indien het dier echter lusteloos en zwakker zich voordoet, maar anders niet erger schijnt, geve men in plaats van de poeder, *driemalen* op dien dag, telkens, een *derde* gedeelte van een drank van *calmus*, *gentiaan*, *angelica*, *valeriana*, *arnica* en *altheawortel* en *salie*, van elks *een half* once, getrokken of zacht gekookt met water, zoo dat er eene flesch van overblijft, welke men met honing of siroop zoet maakt: maar wanneer de vlekken meer blaauw en donkerder, de doorzwelging moeijelijker, en de ademhaling meer benaauwd is geworden, het best doet men dan het dier te *slagten*, ten ware het tot zoodanig oogmerk te gebruiken, hetwelk ik verzeker, dat *veilig* en *zonder eenig nadeel* voor de gezondheid kan geschieden, gelijk mij de ondervinding in vorige jaren, door honderden van voorbeelden geleerd heeft. — Of wil men nog niet tot het slagten overgaan, men late in eene apotheek gereed maken poeders, volgens dit voorschrift: Neem *zoete kwik*, *rondeuwvel*, *kampher*, van elke *een halve* dragma, *opium zes* grenen, om driemaal daags er *een* van te geven met een bij den zoo aanstonds aangeraden drank. — Voorts vervolgt men het dier herhaalde malen met koud water te begieten enz., en somtijds kan het gebeuren, dat het nog, tegen alle verwachting, behouden blijft."

„*De vierde dag* moet men te werk gaan gelijk de derde dag."

„Vindt men gedurende de ziekte de klieren onder de keel, en aan den hals hard en gezwollen, men doe dan tweemaal daags aldaar inwrijvingen met deze zalf, welke men uit een apotheek ontbiedt, volgens dit voorschrift: Neem *kwikzalve* en *lijn-olij*, van van elk *een* once, *kampher*, *twee* dragmen: mengt het tot een zalf. — Verder moet men zorgen, dat de zieke varkens op genoegzaam stroo, tegen koude en regen, en zoo veel mogelijk tegen de brandende zon beschut kunnen liggen, maar nimmer in digt gesloten hokken; — niets is nuttiger, dan hun gedurig voor te werpen allerhande groentens, als: *salade*, *paardebloemen*, *uijen*, verschen *grasspollen*, takken en bladeren van *zwarte beziën*, en voornamelijk van *eschenboomen*, en men moet hun meermalen, als wel anders gewoonlijk, drinken aanbieden."

„Eindelijk, zoo ras een landman bij *een* van zijne varkens de geringste sporen der ziekte ontdekt, moet hij oogenblikkelijk hetzelve zoo ver mogelijk van de overigen afzonderen, of, hetgeen ik nog liever zoude aanraden, dit *eerst* ziek geworden *slagten*, en indien het in een stal of hok gelegen heeft, op die plaats *overzuurde zee-zout zure berooking*, doen, volgens het voorschrift, hetwelk te vinden is in het voor elk landman onmisbaar handboek van den verdienstelijken hoogleeraar *Numan* (*) pag. 651. — Dadelijk moet hij dan, als mede zoo ras de ziekte bij een zijner buren ontstaan is, bij de gezonden aanwenden de in het begin dezes opgegevene voorbehoedwijze, en verders tot dat einde tweemaal daags, gedurende eenige dagen, ingeven eene halve flesch water en siroop, aangenaam zuur gemaakt, in plaats van met *vitriool-olij*, met eenige droppen *geoxygeneerd zee-zout-zuur* (*acidum muriaticum oxygenatum*), waarvan men meent, ter voorbehoeding, het uitstekendst nut bevonden te hebben in onderscheidene besmettelijke ziekten, zoo bij de menschen, als bij de dieren, en betwelk ik

(*) Gedrukt en te bekomen bij *R. J. Schierbeek*, te Groningen.

dan ook hierom een landman wel zou aanraden te beproeven (†)."

Wanneer derhalven de ziekte onder de varkens in de nabijheid bij een landman ontstaat, en hij volgens mijn raad wil handelen, zou hij zich dadelijk moeten voorzien, en altijd in huis moeten hebben, eene genoegzame hoeveelheid (geëvenredigd naar het getal zijner zwynen) *fijn gestoten salpeter*, *glauber-zout*, *ammoniac-zout*, *blom van zuurvel*, *vitriool-olie*, *geoxigeneerd zee-zout-zuur*; verder eenige boven voorgeschreven *braakpoeders*, de *zalf* voor *etterdragten*, de andere *zalf* voor de *verharde klieren*, de *wortels* tot *koking* van een *drank*, en de *poedere* (indien hij nog eene laatste proef daar mede ter genezing wil nemen). — Een apotheker, die met een matige winst te vreden is, kan hen alle deze geneesmiddelen voor eene zeer geringe prijs leveren, en met eenigen zijner aanwijzen kan hij tot gezamelijk gebruik, met weinige kosten, zich aanschaffen een *klisteer-spuit*, waarvan hij in vele andere gevallen bij zijn vee veel nut kan hebben; terwijl een vee-arts, of de geneeskundige zijner woonplaats, slechts eenmaal hem behoeft te onderrigten, hoe hij een klisteer moet appliceren."

Ik vermeene hiermede aan UEd. achtb. verzoek eenigzins voldaan te hebben.

LEEUWARDEN, den 18 augustus 1824.

De Presidents der Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt in Vriesland,

J. VITRINGA COULON.

(†) Twaalf ounzen van dit *geoxigeneerd zee-zout-zuur* behoeven slechts te kosten *f* 1-30; gemakkelijk dus kan men daar mede de proef tot voorbehoeding nemen, dewijl men weinige druppels daags voor ieder varken noodig heeft. Gaarne wenschte ik van de uitkomst van naauwkeurige proeven onderrigt te worden, waarom ik de landlieden uitnoodige.

ADVERTENTIEN.

Heden morgen, omstreeks acht uren, overleed alhier, in den ouderdom van 82 jaren 5 maanden en 17 dagen, onze waarde oom, de heer *Albertus Hermannus Nijsingh*, oud rentmeester in het voormalig landschap Drenthe.

Smilde den 25 september 1824.

L. NIJSINGH, executeur testamentair.

Het behaagde God, heden nacht, een einde te maken aan het leven van mijne dierbare moeder, de hoog welgeborene vrouw *Herminia Françoise*, douairière *van Boekholt*, geboren *Fockens*, in den hoogen ouderdom van 81 jaren.

Eelde den 25 sept. 1824. S. VAN BOEKHOLT.

De Kommissie van Onderwijs in Drenthe houdt hare gewone herfstvergadering op den 12 en 13 october deezes jaars.

G. BENTHEM REDDINGIUS, *Secretaris.*

De keurmeester tot de keuring der dekhengsten in de provincie Drenthe brengt mits dezen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat volgens het bepaalde bij art. 18 van het reglement omtrent de paarden-fokkerij en het keuren der springhengsten in deze provincie, de gewone jaarlijksche keuring der springhengsten plaats zal hebben op maandag den 4 october eerstkomende, des morgens te tien ure, te Assen, ten huize van den logementhouder *J. Donker*.

Norg den 22 september 1824. A. BASTIAANS.

Alle de genen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *Jacobus van der Scheer*, in leven ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten, en accijnsen te Koevorden, worden verzocht, om daar van uiterlijk op den eersten januarij 1825 aangave te doen, aan mr. *J. de Bleecourt* magazijnmeester der artillerie te Koevorden voornoemd.

GRAANPRIJZEN.

TE MEPPEL, *op de markt van den 23 september.*

Rogge ned. mud 3 gl. 00 c. Boter, 1½ nederl. pond, 95 c.
Boekweit, het mud 2 „ 60 „

TE HOUGEVEEN, *op de markt van den 21 september.*

Rogge, het ned. mud 2 gl. 60 c. Boter, 1 nederl. pond, 47½ c.
Boekweit, id. id. 3 „ 00 „

TE KOEVERDEN, *op de markt van den 20 september.*

Rogge het ned. mud 2 gl. 25 c. Boter, 1 nederl. pond, 1. 50 c.
Boekweit, id. id. 2 „ 30 „

PRIJS-COURANT DER NEDERL. EFFECTEN.

Amsterdam, den 21 september 1824.

VVerk. Schuld 2½ pc.	58 a ⅛	Losrenten	2½ — 8⅝ a 87
Restant Uitg. dito 1½	a ⅛	Loten	99
Kasbiljetten	5⅛	Ned. Handelmaats.	2½ a ⅝
Amort. Syndic.	6⅜ — 99⅝		

15de KONINKLIJKE NEDERL. LOTERIJ.

Eerste klasse, 9de en 10de lijsten.

No. 25960, een prijs van	*f* 1000	No. 1054, een prijs van	*f* 2500
— 21269, „ „	— 1000	— 5209, „ „	— 1000
— 12868, „ „	— 1250	— 5536, „ „	— 1000
— 13065, „ „	— 1000	— 11412, „ „	— 10,000
— 17665, „ „	— 1000	— 11438, „ „	— 1000
— 38704, „ „	— 1000	— 5614, „ „	— 1000
— 9991, „ „	— 1000	— 7251, „ „	— 1000

Te Assen bij C. VAN GORCUM, Provinciale Drukkerij.